

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Gf.III.30.218/2024/9.

A felperes:

felperes neve Kft. (felperes székhelye)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Mocsai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Mocsai Sándor ügyvéd. ügyvédi iroda címe)

Az alperes:

alperes neve Kft. (alperes székhelye)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Barazutti László egyéni ügyvéd (ügyvéd címe)

A per tárgya:

Szerződésszegésre alapított kártérítési igény

Az elsőfokú bíróság neve és megfellebbezett határozatának a száma:

Szolnoki Törvényszék 25.G.20.449/2021/81.

A fellebbező fél és a fellebbezés sorszáma:

A felperes, 25.G.20.449/2021/84.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítéltábla kötelezi a felperest, hogy jelen ítélet meghozatalától számított 60 napon belül fizessen meg 2 500 000 (kettőmillió-ötszázezer) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlájára.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

INDOKOLÁS

A tényállás

[1] A felek 2017. szeptember 13-án együttműködési megállapodást kötöttek, amely alapján az alperes lúd szülőpár törzsállományt értékesített a felperesnek. Az értékesített 265762. törzsszámú, összesen 3561 darab lúd állományból 2608 darab volt a tojó és 953 darab gúnár. A felperes telepére 2017. augusztus 17-én 1418 darab, 2017. szeptember 1-jén 2143 darab lúd telepítése történt meg.

[2] A felperes vállalta, hogy az állományt az ellenértéke megfizetéséig termeltetésben tartja egészen 2021. december 31-ig. Az alperes vállalt szerződési kötelezettséget, hogy 2018. január 1. - 2021. december 31. között az általa biztosított – fél évente elhullásokkal korrigált – szülőpár állományok naposliba szaporulatát a magyar baromfi iparban kialakult átlag piaci áron visszavásárolja a felperestől. A felperes az alperes által biztosított 265762. törzsszámú szülőpár állományból származó naposlibákat kizárólag az alperes felé értékesíthette. A felperes kötelezettséget vállalt arra, hogy az egyéb, nem az alperes által biztosított tenyész állományból származó naposlibák értékesítéséről értesíti az alperest, illetve ezen naposlibákra elővásárlási jogot biztosított az alperes részére, kivéve, ha a harmadik fél részére történő naposliba termékértékesítési szerződést a felperes 2017. szeptember 13-a előtt kötötte meg.

[3] A felek megállapodtak abban, hogy a felperes az alperes által biztosított állomány tojtásainak, tojástermeléseinek időpontját és az ezzel összefüggésben alkalmazott törzstartási technológiát minden esetben az alperessel egyeztetve alkalmazza, és minden esetben az alperes termeltetési igényeihez igazítja a lúd szülőpár állomány termeltetését.

[4] A felperes köteles volt az alperes által biztosított szülőpár állomány vételárának teljes kiegyenlítéséig a jogazda gondosságával termeltetésben tartani az állományt. Az alperes termeltetési előleg biztosítását vállalta, amelyet a felperes

kamatmentesen fizethetett vissza 2018. december 31-ig. A felperes vállalta, hogy az alperes által számlázott növendék törzsliba állomány ellenértékét négy egyenlő részletben fizeti meg, elsősorban olyan módon, hogy az általa szállított naposliba vételárából 50 Ft/db nettó értéket törlesztőrészlet formájában levonja, kompenzálja a naposliba tételek ellenértékéből. Az egyes részletek fizetési határideje 2018. december 31., 2019. december 31., 2020. december 31., 2021. december 31. volt.

[5] A felek megállapodtak abban (szerződés 6. pont), hogy a felperes köteles azonnali hatállyal a fennálló számlatartozásokat az alperesnek megfizetni, ha

- a szerződésben vállalt kötelezettségeit megszegi,
- 30 napnál hosszabb fizetési késedelembe esik (előzetes egyeztetés során módosítható),
- a felperesnek felróható okból az állomány egészségi, technológiai állapota jelentősen leromlik,
- a felperesnek felróható okból jelentős elhullás, technológiai selejtezés keletkezik,
- az alperes hozzájárulása, engedélye nélkül harmadik fél felé naposlibát értékesít,
- megszegi az állomány ellenőrzési és adatszolgáltatási megállapodást,
- a felperes nem teljesíti az alperes által biztosított szülőpár állomány egyes tojástermeléseire kötött naposliba szállítási szerződésben foglalt rotációs mennyiségeket.

[6] A felek abban állapodtak meg (szerződés 7., 9. és 10. pont), hogy minden negyedévet megelőzően egyeztetik a szülőpár állomány alkalmazott tojástermelési, tartási programját, melyről jegyzőkönyvet készítenek. Megállapodtak továbbá abban is, hogy az aktuális tojástermelési időszakok előtt az adott naposliba szállítási tételekre külön megállapodásokat kötnek, figyelembe véve a termeltetési feltételeket (tojástermelési időszak, ivararány, naposliba ára, szállítási heti rotáció, aktuális tojó-gúnár darabszám stb.). Az alperes kötelezettséget vállalt arra, hogy az előzetesen egyeztetett szállítási szerződésekben foglalt naposliba tételeket a felperestől átveszi és annak vételárát megfizeti. A szerződés 14. pontja szerint az alperes az állomány tulajdonjogát a teljes vételár megfizetéséig fenntartotta. A felek végül ettől eltérve, szóban, e-mailben egyeztették előre, hogy mikor, mennyi naposlibát kell a felperesnek keltetnie.

[7] A felperes 2016. október 25-én keretszerződést kötött az E... Kft.-vel öt éves időtartamra lúdtojás keltetésre és naposliba értékesítésére, mely megállapodás alapján a felperes vállalta, hogy az E... Kft. tojásait – diszpozíció alapján – kiszállítja a termelőkhöz. A felperes vállalta, hogy a saját törzslúd telepén naposlibát állít elő, amelyet az E... Kft. felé értékesít 2016. november 30.-2021. november 30. között.

[8] A felperes az alperessel kötött szerződés 1.c. pontjában foglaltaktól eltérve a 265762. törzsszámú állományból származó naposlibákat mások részére is értékesített az alperes hozzájárulása, előzetes értesítése nélkül az alábbiak szerint:

Dátum	Darabszám	Fogadó
2018. június 2.	1660	személy 1 neve
2018. június 8.	1660	személy 2 neve
2018. június 15.	389	személy 3 neve
2018. június 15.	50	személy 3 neve
2018. július 19.	1717	személy 4 neve
2018. augusztus 8.	504	személy 4 neve
2018. augusztus 15.	3085	személy 2 neve
2018. augusztus 25.	4343	személy 5 neve

[9] A felperes 2018. évben a 265762. törzsszámú állományból származó 19673 darab naposlibát adott el, ebből 6215 darabot az alperes részére, míg 13408 darabot az alperes tudta, engedélye nélkül másoknak értékesített.

[10] A felperes az alperes állatállományának tartására vonatkozóan ólnaplót vezetett, amelyben rögzítette az elhullott egyedek darabszámát, a gyógyszerkezelt. A felperes telepére 2017. augusztus 17-én érkezett 1418 darab lúd tépésére 2017. augusztus 23-án, a 2017. szeptember 1-jén érkezettnél 2017. szeptember 10-én került sor, annak ellenére, hogy az ilyen tenyészállatok esetében ez szakmailag nem ajánlott. A 2018 év elején jelentkező elhullások következtében 2018. március 16-án már csak 1186 darab ludat hajtottak át egy másik ólba, ahhoz az állományhoz, amely 2017. szeptember 1-jén érkezett a felperes telepére. Az áthajtás után az alperes törzsállománya összesen 1186 + 1769 volt 2018. március 18-án. Ezt követően nagyobb mértékű elhullás következett be. A felperes az ólnaplóba 2018. március 21-én rögzítette, hogy az állomány „becsukva”, ekkor a létszám 2901 darab volt. Az alperes lúd állományából 660 darab állat hullott el, így 2018. március 21-én az elhullás mértéke 18,53% volt, szemben a szakmailag elfogadható 6-8%-hoz képest.

[11] Az ólnapló bejegyzések szerint a „becsukás” (sötétben tartás, tojástermelés időleges leállítása érdekében) 2018. április 18-ig tartott, vagyis 4 hétig, ekkor az alperesi törzsállomány létszáma az ólnapló szerint 2693 darab volt.

[12] A felperes anélkül, hogy az alperest értesítette vagy az alperes azt engedélyezte volna, utóbb már meg nem határozható időpontban, pontosan meg nem állapítható mennyiségű, az alperes törzsállományához képest fiatalabb egyedekkel pótolta az alperes lecsökkent létszámú állatállományát.

[13] A felperes az elhullás okának megállapítására laboratóriumi vizsgálatot nem kért, állatorvoshoz nem fordult, így az elhullás pontos oka feltáratlan maradt. Felperes saját döntése alapján széles spektrumú antibiotikus és vitaminos kezelésben részesítette az állományt, melynek indoka nem megelőzés, hanem az állatoknál már bekövetkezett megbetegedés volt. A felperes az ólnaplóban nem rögzítette az elhullások okát, és azt sem, hogy az alperes törzsállományában milyen betegség indokolta az antibiotikus kezelést. Az ólnaplóban az állatorvos pecsétje és aláírása több helyen megtalálható, de ezen kívül az állatorvos semmilyen megjegyzést nem tett, sem a megbetegedéssel, sem az elhullással, sem az antibiotikum alkalmazásával kapcsolatban.

[14] A tojáskezdemények fejlődésének művi megállítása hashártyagyulladással és következményes vérfertőzéssel járhat, ami még gondos és gyors állategészségügyi beavatkozás esetében is akár 20% elhullást okozhat. A felperes 2018. évben az alperesi fiatal törzsállományt azért zárta vissza sötétre, amikor már elkezdte a tojástermelést, hogy igazodjon a vágóhid lecsökkent igényéhez. Ilyen esetben a tojástermelés stabilizálódásához 4-8 hét szükséges, 2018. év májusában a tojástermelés újra beindult.

[15] Az állattartó telepre 2019. március 15. napján ragadozó jutott be (róka), melynek következtében 148 db lúd az alperes 265762. törzsszámú állományából elpusztult.

[16] A perrel érintett időszakban a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (a továbbiakban: NÉBIH) működtette a baromfi információs rendszert. Ebben a rendszerben regisztrált baromfikeltető állomások esetében a szállítási adatok (naposbaromfi, keltetőtojás) mellett nyilvántartotta a hivatal a keltetőbe berakott tojások és kikelt naposállatok mennyiségét is, amennyiben a keltetőállomás üzemeltetője az erre rendszeresített nyomtatványokon teljesítette az adatszolgáltatási kötelezettségét a jogszabályban előírtaknak megfelelően. A regisztrált baromfitartók és keltetőállomások közötti szállítások esetén mindkét félnek (szállítást indító és fogadó fél) adatszolgáltatási kötelezettsége volt az országos adatbázis felé, a NÉBIH által rendszeresített „2740 baromfi szállítólevél” beküldésével. A szállítólevelet négy példányban kell készíteni, az első példányt az indító tenyészet tartója, a második példányt a fogadó tenyészet tartója köteles megküldeni az országos adatbázis részére. A második és harmadik példány a szállítmányt kísérte, a negyedik példány az indító tenyészet, a harmadik példány a fogadó tenyészet tőpéldánya. A szállítás adatai akkor is rögzítésre kerülnek, ha csak az egyik fél teljesíti adatszolgáltatási kötelezettségét.

[17] A NÉBIH nyilvántartása szerint a felperes 2018. november 30. napjától volt regisztrált üzemeltetője a számú tenyészetkóddal rendelkező baromfikeltető állomásnak.

A NÉBIH a hozzá megküldött formanyomtatványon szereplő adatokat köteles – tartalmi és formai ellenőrzés után – rögzíteni az országos adatbázisban. Ha a beérkezett nyomtatványokon lévő adatok az ellenőrzés során hibátlanok, úgy az adatok rögzítésre kerülnek, hiba esetén pedig egy hibajavító lap kiküldésével tájékoztatja a NÉBIH az állattartót a hibás adatközlésről és lehetőséget biztosít a hiba javítására.

[18] A NÉBIH 2018. évben rögzítette a felperes által közöltek szerint a keltetőbe berakott tojásokra és kikelt naposállatokra vonatkozó adatokat, szállítási eseményeknél pedig a szállítás idejét, a szállított darabszámot, valamint a szállításban érintett tenyészeteket. A felperes 2019. évben nem jelentett a tenyészetét érintő keltetési eseményt. A baromfi szállítólevelek adatai szerint a felperes 2019. február 28. napján 880 db, 2019. március 8. napján 2 030 db, 2019. április 12. napján 3 027 db, 2019. május 10. napján 300 db naposlibát keltetett, és értékesített a 265762. törzsszámú állományból.

[19] A romló piaci helyzet következtében 2019. évben a naposliba értékesítése nehéz volt, a felperes törvényes képviselője már 2019. március 22-én és 2019. április 24-én is jelezte az alperes törvényes képviselőjének, hogy a naposliba értékesítését nem tudja megoldani, melynek következtében kénytelen volt jelentős mennyiségű naposlibát lefojtani. Állatorvos által igazoltan a felperes 2019. március 16. és 2019. június 8. napja között 32 717 db naposlibát fojtott le, ekkor a naposliba ára 500 Ft/db volt. Az állatok leölését a felperes a szakhatóságnak nem jelentette, valamint az állati tetemek ártalmatlanítását sem dokumentálta. Az ENAR rendszerben nem történt meg a felperes részéről a tojásberakás, keltetés, elhullás, lefojtás rögzítése. Utólag már nem megállapítható, hogy a lefojtott naposlibákból mennyi származott az alperes törzsállományából és mennyi a felperes saját állományából.

[20] A felperes az alperes állatai tartására két személyt alkalmazott. Szakértői megállapítás szerint nem volt túlzott az ólnaplóban rögzített gyógykezelések száma az elhullás következtében, mely gyógyszerköltség 1 100 Ft/lúd/év. A tartás során felhasznált alomanyag mennyisége változó: függ a ludak habitusától, az istálló klímájától, az időjárástól, ezért 91 Ft/lúd/év reálisnak tekinthető. A felperes takarmányozásra fordított átlagos költsége 6 400 Ft/mázsa volt. A 10%-os takarmányszórást, takarmány-elkárosulást figyelembevéve 27 034 089 forint volt az alperes 265762. törzsszámú állományának a takarmány szükséglete a felperes telepére szállításától kezdődően 2019. május 10. napjáig, az elszállítás időpontjáig.

[21] Az alperes az együttműködési megállapodást 2019. április 27. napján felmondta arra hivatkozva, hogy a felperes nem tett eleget a szerződésben rögzített kötelezettségeinek az alábbi körben. Nem teljesítette a naposlúd szállítási szerződésben foglalt rotációs mennyiségeket. A 2018-as szállítási szerződés szerint a 13. héttől az 52. hétig 84 700 db naposlibát kellett volna a felperesnek leszállítania, amelyből csak 35 942 db teljesült. A szerződés szerinti egyenlő ütemezésnek sem tett eleget a felperes, miután a nyári hónapokban voltak olyan hetek (2018.30.-2018.44. hetei közötti időszak), amikor egyáltalán nem volt beszállítás. A felperes által vállalt 2018. nyári időszakra (28. hét – 40. hét) vonatkozó naposliba mennyiségek elmaradása miatt az alperesnek és közvetett módon a B... Kft.-nek is jelentős kára keletkezett. Az év további időszakaiban is elmaradtak a szállítási mennyiségek a vállalt mennyiségektől vagy teljesen hektikusak voltak. A 2019. évre jelzett naposliba szállítási tervben foglalt naposliba mennyiségek, az év különböző időszakaira vetített mértéke nehezen értelmezhető a 2018. év termelési mértékét ismerve. Az alperes által biztosított törzsállomány a jelentős neveléskori kiesés (elhullás) és a 2018-as állománytermelés okán

nem indokolta a felperes által felajánlott naposliba mennyiség átvételét. A felperesnek felróható okból jelentős elhullás keletkezett. A felperes jelezte, hogy az állományok nevelése során, vakcinázások és termelés előkészületek során a technológiai mértékűnél nagyobb állomány elhullás keletkezett. Az alperes felmondási okként jelölte meg azt is, hogy hozzájárulása, engedélye nélkül a felperes harmadik fél felé naposlibát értékesített.

[22] Az alperes a felmondásban a szerződésszegésen túl másodlagosan hivatkozott az iparágban kialakult kedvezőtlen recesszív gazdasági folyamatokra.

[23] Az alperes a felmondást követően 2019. május 10. napján elszállított a felperes telephelyéről 805 db jelölt tojót, 216 db jelölt gúnárt, 1 360 db jelöletlen tojót és 570 db jelöletlen gúnárt. Az elszállításról a felek a darabszámot jegyzőkönyvben rögzítették, amelyet a felperes törvényes képviselője, személy 6 neve, valamint alperes dolgozói, személy 7 neve és személy 8 neve írtak alá. A felperes törvényes képviselője rögzítette a jegyzőkönyvben, hogy „a szexált, illetve az áttett állomány mennyiségi átadásával, illetve átvételével egyetért, a jelöléssel nem, mert az állomány nagy részénél az úszóhártyán lévő lyuk behegedt állapotú”. Ekkor a felperes az ólnaplóban azt rögzítette, hogy 2019. május 10. napján 2 326 db lúd lett elszállítva a 265762. törzsállományból és 625 db lett elszállítva a 270494. törzsállományból. A 265762. törzsállomány elhullása ezen adatok alapján 34,68%, amely meghaladja a szakmailag elfogadható 15%-os arányt.

[24] A NÉBIH az alperest 2019. augusztus 7. napján tájékoztatta arról, hogy az I... Kft., mint a dunai lúd magyar egyes lúdfajta elismert tenyésztőszervezet nyilatkozata szerint az érintett 265762. törzsállomány esetén valamennyi libát napos korban úszóhártya jelöléssel láttak el. A 999 db gúnárnak a jobb külső úszóhártyáját, a 2 731 db tojónak pedig a bal külső úszóhártyáját lyukasztották kétszer a korábbi tartóhoz (felperes neve Kft.) való elszállítás előtt. Tekintve, hogy ez a típusú jelölés nem tűnik el teljesen (hegesedik), a tenyészállatok beazonosíthatók a termelésben a tartás végéig. A 2019. július 30-án alperesnél elvégzett helyszíni szemle alkalmával a tenyésztőszervezet a felperestől elszállított állatok közül 388 db gúnár és 1 167 db tojó esetén igazolta a dunai lúd magyar egyes fajtához való tartozást az úszóhártya jelölés alapján. A jelöléssel nem rendelkező 1 205 db állatot ismeretlen eredetűnek minősítették. A felperestől történt elszállítás után 2019. július 30-ig 191 db lúd hullott el. A természetes elhullás maximum 15% lehet, ezért, ha a 191 db elhullás figyelmen kívül marad, akkor a hiányzó mennyiség 56,3%, amely nagymértékű. Ha a 191 db lúd mind az alperes törzsállományából származó egyed volt, abban az esetben a hiányzó mennyiség 50,9%, amely szintén nagymértékű. A tenyésztőszervezet nyilatkozata és a helyszíni szemle eredménye alapján az ismeretlen eredetű állatok (1 205 db) tenyészállatként a továbbiakban nem használhatók. A 265762. törzsállomány azonosítóval rendelkező állománynak a jövőben kizárólag a jelöléssel rendelkező (999 db gúnár és a 2 731 db tojó) állatok tekinthetők.

A felperes keresete és alperes ellenkérelme

[25] A felperes módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes felmondása érvénytelen és hatálytalan, ezáltal szerződést szegett, továbbá a bíróság kötelezze az alperest elsődlegesen szerződésszegéssel okozott kártérítés, másodlagosan jogalap nélküli gazdagodás jogcímén 71 514 117 forint és késedelmi kamata megfizetésére. A keresettel

érvényesített jogát a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:142. §-ára, 6:143. §-ára, 6:579. § (1) bekezdésére és a 6:580. §-ára alapozta. Tényállításként előadta, hogy az alperesnek 6 136 451 forintot fizetett meg első vételárreszletként. Az alperesi állomány gondozásával és felügyeletével két munkavállalót bízott meg, akiknek a munkabére a perbeli időszakra nézve 8 285 965 forintot tett ki. Az alperesi állomány takarmányozására 31 659 950 forintot fordított (szemestermény, táp), gyógyszerköltsége 5 943 540 forint, az alomanyag költsége 500 000 forint, a tartás során felmerült energiaköltség (villany és fűtés) 2 629 711 forint volt. Igénye részeként hivatkozott arra, hogy 2019. tavaszán 32 717 db naposlibát kellett lefojtania, mivel az alperes azoknak termelőhelyet nem talált, emiatt további 16 358 500 forint (500 Ft/db) kára keletkezett. A felperes állította, hogy a felmondás megjelölt okai valótlanok, a jogszerűtlen felmondást nem fogadta el, ezért az alperes hibájából hiúsult meg a szerződés teljesítése, mivel nem vette át a 32 717 db naposlibát, továbbá megszegte az együttműködési megállapodás 1.c. pontján kívül az 1.e. pontban foglaltakat, mert nem a törzstartási technológiának megfelelő utasítást adott a termeltetés során. Az alperes az együttműködési megállapodás 10. pontját is megszegte, mivel a naposlibákat nem vette át. A felmondás érvénytelenségére, hatálytalanságára vonatkozóan a jogalapot és ezen keresetének jogi indokát nem jelölte meg, erre nézve a bíróság pervezető felhívása ellenére sem tudott nyilatkozni a perfelvételi tárgyaláson.

[26] Az alperes elsődlegesen a kereset elutasítását kérte, másodlagosan a felperes keresetével szemben beszámítással élt 9 669 000 forint összegben, kártérítés jogcímén a Ptk. 6:142. §-a, 6:143. §-a alapján, mivel a felperes az átadott 3 561 db számú állományból a jegyzőkönyv szerint csak 2 951 db-ot adott vissza. A NÉBIH igazolása szerint ebből 1 205 db ismeretlen eredetű volt, nem az alperes törzsállományába tartozó. Alperes elfogadta, hogy a természetes elhullás kb. 350 db lehetett, így a felperesnek 3 211 db, törzsállományból származó állatot kellett volna visszaadnia, ezzel szemben 1 465 db-os hiány jelentkezett, e mennyiség értéke 9 669 000 forint.

[27] Az alperes előadta, hogy a felperes 2018. évben három alkalommal sértette meg az előzetesen egyeztetett naposliba szállítási megállapodásban foglalt mennyiségek időbeli és mennyiségbeli szállítási kötelezettségét. A felperes nem a jogazda gondosságával nevelte, tartotta a részére átadott állományt, amely a törzsállomány egy részének indokolatlan mértékű elhullásához vezetett. Állította, hogy a felperes tojást és naposlibát mások részére is értékesített, ezzel megszegve az együttműködési megállapodásban foglaltakat. Az alperes álláspontja szerint a felperes által csatolt dokumentumok - figyelemmel a NÉBIH közlésére is - nem támasztják alá azt a felperesi állítást, hogy 32 717 darab naposlibával rendelkezett az alperesi törzsállományból, amelyet 2019 tavaszán lefojtott. Alperes nem vitatta, hogy a felperes 6 136 451 forint vételárreszt megfizetett, amelyet azonban a 2017. szeptember 1. - 2019 május 10. közötti időszakra az állomány használati díjaként kell elszámolni, mivel a felperes tulajdonjogot nem szerzett az állomány felett. Az alperes álláspontja szerint a felmondás a szerződést megszüntette, az nem érvénytelen és nem is hatálytalan. Vitatta, hogy megszegte volna az együttműködési megállapodás 1.c és 1.e. pontjában foglaltakat, mivel csak egy alkalommal nem vette át a felperes által felajánlott naposlibákat, amelyet a felperes lefojtott, azonban ennek ellenértékét a felperesnek megfizette. A felperes köteles volt az ő termeltetési igényeihez igazítani a lúd szülőpár állománya termeltetését, tehát a felperes nem róhatja a terhére, hogy kérte őt arra mikor, milyen mennyiségű tojást keltsen ki. Tagadta, hogy olyan utasítást adott volna, hogy az állományt zárják sötétre, ekkor csak azt kérte, hogy felperes néhány héttel tolja el a tojáskeltetést. Hivatkozott arra, hogy személy 7 neve és személy 8 neve az átvett állományt egyenként leellenőrizte és ez alapján rögzítették a

jegyzőkönyvben, hogy hány darab a jelölt tojó és jelölt gúnár, illetve a jelöletlen tojó és a jelöletlen gúnár, ezáltal a visszavételi jegyzőkönyvben rögzített adatok helytállóak.

[28] Vitatta, hogy a felperesnek 2019. tavaszán a 265762. törzsállományból származó 32 717 db naposlibát kellett volna lefojtania, továbbá vitatta azt is, hogy a törzsállomány gondozásáért és neveléséért 2017. szeptember 1. napjától 2019. május 10. napjáig két munkavállalónak a felperes által megjelölt összegű munkabért kellett kifizetni. Megjegyezte, a felperesnek más tevékenysége ellátására is szüksége volt a két munkavállalóra. Álláspontja szerint a naposliba állománynak a gondozásával, a szemettermény és táp felhasználásával, a gyógyszer felhasználásával, az alomanyaggal, a villannyal, a fűtéssel felmerült költségeket kompenzálta a felperesnek a naposlibákért kifizetett ellenértékkel, mely felperesi költségek egyebekben eltűlöztek. Hivatkozott arra, hogy a felperes nem tett eleget a jogszabály szerinti bejelentési kötelezettségének a NÉBIH felé, és a perbeli állomány tartásával, nevelésével kapcsolatos nyilvántartásai is hiányosak.

Az elsőfokú bíróság ítélete és döntésének indokai

[29] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, egyúttal felperest kötelezte perköltség fizetésre alperes javára. Felhívta továbbá a felperest a le nem rótt elsőfokú eljárási illeték szabályszerű megfizetésére. A bíróság elsődlegesen a tényállás alapjául elfogadott bizonyítékokat, köztük a szakértői véleményt értékelte, abból kiemelte, hogy a felperes nyilvántartásai nem voltak megfelelőek, e mulasztása jogkövetkezményeit felperesnek kell viselnie. Ugyancsak a felperes terhére értékelte, hogy a perbeli időszak naposliba előállításának mennyisége a felperesi kimutatásban eltér a NÉBIH által a bíróság felé közölt 2 éves adatoktól. A szakértői véleményből a bíróság azt is megállapította, hogy a felperes nem járt el gondosan az alperesi törzsállomány nevelése során, a nagyobb mértékű elhullást észlelve anélkül kezdte el a gyógyszeres kezelést, hogy állatorvosi vizsgálatot végeztetett volna, ezért a megbetegedés oka feltáratlan maradt. A bíróság a tanúbizonyítás eredményét is értékelte, és indokát adta, hogy mely okok miatt mellőzte két tanú megidézését és meghallgatását.

[30] A rendelkezésre álló bizonyítékok egybevetett értékelésének eredményeként kialakított bírói álláspont szerint az alperes felmondása a módosított keresetben előadottakkal ellentétben sem érvénytelennek, sem pedig hatálytalannak nem tekinthető. A bíróság a felek közötti jogviszony-megszűnés jogilag lehetséges eseteinek ismertetése nyomán annak tételes, egyedi vizsgálatát tartotta szükségesnek, hogy a felperes által hivatkozottak szerint az alperes által közölt felmondási okok tekinthetők-e alaptalannak, illetve jogszerűtlennek. A gazdasági folyamatokért a felperes nem tehető felelőssé, ezen okra a felmondás nem volt alapítható. Az alperes nem bizonyította, hogy a felperes nem teljesítette a szállítási szerződésben foglalt rotációs mennyiséget. Erre nézve a felek között konkrét együttműködési megállapodások nem jöttek létre, ilyen adatok nem tisztázódtak a per során. A 2018 és 2019-es évekre nem áll rendelkezésre időszaki ütemezés, illetve szállítási terv.

[31] Az viszont bizonyított volt a perben, hogy az elhullás a szakmailag megengedethez képest nagymértékű volt, melynek oka a felperes mulasztása folytán utóbb már nem megállapítható. Felperes terhére róható az is, hogy tépést alkalmazott olyan tenyész

állomány esetén, ami szakmailag nem ajánlott. A bíróság a felperes terhére értékelte továbbá, hogy nyilvántartási bejelentési kötelezettségének nem tett eleget az élelmiszerlánc felügyeleti szerv, illetve az állatorvos irányában. A felperes elismerte, hogy az állomány ragadozóktól nem volt megfelelően védve, ez további 148 db-os elhullást okozott, melyet az ólnapló bizonyít. A per során az alperes bizonyította, hogy a felperes harmadik személyek részére is értékesített napos libát a szerződés tárgyát képező törzsállományból. Ezt a felperes sem vitatta, holott az együttműködési megállapodás 1.c. pontja és a 6.d. pontja alapján ez felmondás okául szolgáló szerződésszegésnek minősül. Az állatorvosi igazolásból nem állapítható meg, hogy a nagyszámú lefojtott napos állat melyik törzsállományból származott. A bíróság mindezen feltárt tényállási elemeket összegezve a felmondást jogszerűnek és hatályosnak minősítette.

[32] A felperes energiaköltségre hivatkozása kapcsán külön indokolta, hogy e körben miért nem kellett döntést hoznia a jogcímhez kötöttség okán. A felperesi felmondás következtében megszűnt szerződéssel kapcsolatos elszámolást ugyanis a felperes nem tette a perbeli jogvita tárgyává. Az anyagi pervezetést követően módosított kereset két jogcímen került előterjesztésre, egyrészt szerződésszegésre alapított kártérítési igényt, másrészt jogalap nélküli gazdagodást kívánt a felperes érvényesíteni. A felperes azonban nem kívánt áttérni más jogcímre a szerződés megszűnésének megállapítása esetére. A másodlagosan megjelölt jogcímen igény azért nem érvényesíthető, mert a felek között szerződéses jogviszony állt fenn. Az elsőfokú bíróság erre tekintettel valamennyi jogcímen előterjesztett keresetet alaptalannak ítélte és azokat elutasította.

A felperes fellebbezése

[33] Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, kérve annak megváltoztatását és keresetének helyt adást, másodlagosan pedig az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását. Fellebbezése indokolásában előre bocsátotta, a felek által megkötött atipikus szerződés alapján neki elemi érdeke, hogy az állományt a jogazda gondosságával tartsa termelésben, és minél nagyobb egyedszámban állítson elő naposállományt. Az alperesnek a részére átadott napos állatok felneveléséről kellett gondoskodnia akként, hogy termelőkhöz helyezi ki azokat, majd pedig felnevelés nyomán a vágásról és feldolgozásról saját munkaszervezetével gondoskodik és így ér el gazdasági eredményt. Hangsúlyozta, ebben a szerződési (üzleti) konstrukcióban neki az jelenthetett volna gazdasági eredményt, ha minél nagyobb egyedszámban tud előállítani naposállományt, amelyeket az alperes át is vesz. Az integráció akkor nem működik megfelelően, ha az alperesnek naposállatokra nincsen szüksége és azokat nem vásárolja meg, ahogy ez 2018-2019-es években történt.

[34] A felperes a továbbiakban az alperessel kötött adásvétellel vegyes atipikus termékértékesítési szerződés szabályait ismertette és ezzel kapcsolatban több ponton kifogásolta az elsőfokú bíróság tényállás-megállapítását a hiányos, illetve iratellenes megállapítások miatt. Ezek közül kiemelte, a szerződés nem tartalmaz arra nézve előírást, hogy neki saját költségén kellene termelésben tartani az állományt. A szerződés 1.f. pontjában ilyen kitétel nem szerepel, a helytelen a tényállás későbbiek során téves jogi megítéléshez és téves szerződésértelmezéshez vezetett.

[35] Kérte figyelembe venni a szerződés 7., 8. és 9. pontjait, melyekből nem lehet olyan ténymegállapítást tenni, hogy az állomány tulajdonjogát a teljes vételár megfizetéséig az alperes fenntartotta. Megjegyezte, ilyen esetben egyébként sem száll át a kárveszélyviselés a vevőre, amennyiben a tulajdonjog az eladónál marad, ennek jogkövetkezményeit neki kell viselnie. A szerződés 7. pontját illetően kifogásolta, a bíróság nem vette figyelembe azt a szerződési szabályt, hogy a tojástermelési, illetve tartási programról alkalmanként jegyzőkönyvet kellett volna írásba foglalni. Az aktuális tojástermelési időszak előtt az egyes szállítási tételekre külön megállapodások nem jöttek létre a 2018-2019-es években. A felperesi álláspont szerint ez alperesnek felróható szerződésszegő mulasztás miatt maradt el.

[36] A kizárólagosság kikötése mellett a felperesi törzsállományra vonatkozó elővételi jogalapítás a felperest teljesen kiszolgáltatott gazdasági helyzetbe hozta, termelése és gazdasági eredmény elérése kizárólag az alperesi megrendelésektől függött. Azzal pedig, hogy az alperes 2018-ban nem kötött szállítási megállapodást, továbbá tojástermelés visszafogására adott ki kérést, ezzel nyilvánvalóan kárt okozott a felperesnek. A perben nem nyert igazolást, hogy a 2018-as évben alperes ne kapta volna meg az általa igényelt naposállat-mennyiséget. Külön megállapodás hiányában kapcsolattartó útján került sor megrendelésekre és a naposállomány elszállításokra. Az alperesnek azonban gondjai voltak az állomány kihelyezésével és ezért kellett visszafogni a tojástermelést. A harmadik személyek, köztük az E... Kft. részére történt kiszállításokat ebben az időszakban az alperes nem kifogásolta, erre kizárólag a felmondás indokaként hivatkozott, mint szerződésszegésre. Az alperes részéről arra nézve sem volt reklamáció a perbeli időszakban, hogy a felperes esetlegesen ne szállított volna megfelelő mennyiségű napos állományt. Megjegyezte, a további jelentős károk megelőzése érdekében került sor más felé értékesítésre.

[37] Felperes hangsúlyozta, rutinos törzsállattartó, az állomány részére biztosította az állatorvosi felügyeletet és a szükséges gyógyszerekkel történő ellátást. Felperes az állományt magáénak tekintette és az állatorvos útmutatása szerint tartotta, illetve látta el gyógyszerekkel, vitaminokkal. Kérte figyelembe venni az általa rendelkezésre bocsátott ólnaplót, mely hitelesen igazolja az állomány tartásának alakulását. Abból megállapítható a rókatámadás is, de az nem, hogy a telepet megfelelő kerítés ne védte volna.

[38] Felperes a NÉBIH felé történő adatszolgáltatás pontatlanságait nem vitatta és azt sem, hogy az nem minden esetben tükrözte a valóságot. A perbeli szerződésre azonban a NÉBIH-hel és az ENAR-ral kapcsolatos adminisztrációs hibáknak nem volt hatása, ezekre az alperes felmondását nem alapozhatta. A NÉBIH-hez benyújtott szállítóleveleken szereplő adatokból felperesi álláspont szerint az a következtetés vonható le, hogy a perbeli állomány a felperes gazdálkodása eredményeként nagyon jól teljesített, jelentős mennyiségű naposliba kelt ki 2019 évben. Az alperes azonban ezt a mennyiséget nem fogadta, külön megállapodást, ütemezést nem adott, átvételi kötelezettségének nem tett eleget. A romló piaci helyzetre vonatkozó alperesi hivatkozás bizonyítékkal nem alátámasztott. Egyebekben felperes megjegyezte, a perben feltárássra került, hogy az alperesi ügyvezető egy másik cége bérkeltetést folytatott, heti 20-25000 darab tojásra, és az alperes ezért a saját tulajdonú állományt részesítette előnyben a felperesi állománnyal szemben.

[39] A felperes a továbbiakban tételesen cáfolni kívánta a felmondási okok helytállóságát. A rotációs mennyiség teljesítésével kapcsolatos felmondási hivatkozás nem helytálló, ilyen mennyiségi kikötés nem volt. A perbeli egyik tárgyévből sem volt külön

megállapodás a szállítandó mennyiségekre vonatkozóan. A vevőnek felróható okú jelentős elhullás, technológiai selejtezés miatt keletkezett, és arra vonatkozóan alperes sem tudott alátámasztó bizonyítékot szolgáltatni, hogy ez az ő magatartására lett volna visszavezethető. Cáfolta azt is, hogy harmadik fél felé naposlibát értékesített volna az alperes hozzájárulása nélkül. Hangsúlyozta, ez nem akadályozta, hogy alperes felé fennálló szállítási kötelezettségét teljesítse, valójában az alperes nem adta meg a mennyiségi igényét. A 2019. május 10-i visszaszállítás adatai közül kérte pontosítani a gúnárok számát, mely csak 216 darab volt, az ítéletben szereplő 2016 helyett. A tényálláshoz tartozóan megjegyezte, az állomány visszavétele során 1360 darab jelöletlen tojót és 570 darab gúnárt is elszállított az alperes, melyek nem képezték a szerződés tárgyát. Kitért továbbá arra, hogy ezek az állatok a szakértői vélemény szerint egyező, sőt adott esetben magasabb értéket képviseltek, mivel egy évvel fiatalabbak voltak a perbeli törzsállományhoz képest. Ezzel kapcsolatban az alperes a NÉBIH-et megfelelő információkkal nem látta el. Az alperesi ellenkérelmet ismertető ítéleti indokoláshoz kapcsolódóan felperes hangsúlyozta, az alperes által beszámítani kívánt használati díjigény megalapozatlan, ilyen díjat a perbeli szerződéses konstrukció esetében nem lehet elszámolni.

[40] Az elsőfokú ítélet jogi indokolását illetően azt sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az együttműködési megállapodás alperesi értelmezését fogadta el ítélezése alapjául. A jogi indokolásban kifejtettek kapcsán felperes továbbra is helytelenítette, hogy a bíróság a jogviszony alapján úgy tekintette, az alperes tulajdonát képező állományt a felperesnek saját költségén kellett tartania. Valójában a már előadott gazdasági célok érdekében tartott állományról van szó, a törzsállománnyal tojást és keltetett naposállományt kellett termelni. Hiányolta, hogy az elsőfokú bíróság nem állapított meg alperesi oldalon szerződésszegést amiatt, hogy az együttműködési megállapodások megkötésére a tárgyévekben nem került sor a szállítási mennyiségeket illetően.

[41] A szakértői bizonyítás bírói értékelése kapcsán kifogásolta, a szakértő valójában nem tudott állást foglalni információ hiányában arról, hogy gondos volt-e az alperesi törzsállomány tartása. A szakértő által ismertetett szabályozással kapcsolatosan felperesnek felrótt jogsértés nem eredményezte azt, hogy az alperest ebből bármilyen joghátrány vagy kár érte volna. A felperes bár adminisztrációs kötelezettségének maradéktalanul nem tett eleget, de ez nem jelenti azt, hogy alperesnek ezáltal kárt okozott volna. Ezzel ellentétben a felmondásban foglalt indokok kivétel nélkül visszavezethetők alperesi szerződésszegő magatartásra. Az alperes az együttműködési szerződésben foglaltakat megszegte és ezzel jelentős anyagi hátrányt okozott számára, ezt a 2018 és 2019 évekre kimutatott negatív adózott eredményének jelentős összegei mutatják. Megjegyezte, vele szemben ez okból korábban még felszámolási eljárás is indult a felhasznált takarmány meg nem fizetése miatt.

[42] A továbbiakban felperes megismételte az alperesi szerződésszegéssel kapcsolatos jogi álláspontját, mely alapján a bíróságnak a felmondást jogszerűtlennek kellett volna minősítenie. Kérte e tekintetben a téves ténybeli és jogi álláspont kiküszöbölését az ítéletábrlától. Rámutatott továbbá, az alperes tulajdonát képező állatállományra jelentős költségeket fordított a tartás során, míg az alperes semmilyen terhet nem viselt ezzel kapcsolatban. Az elsőfokú bíróság túlzott jelentőséget tulajdonított a nyilvántartási, illetve bejelentési kötelezettségek nem megfelelő teljesítésének. Az ezekkel kapcsolatos mulasztást oly módon vizsgálta és értékelte, mintha annak közvetlen okozati összefüggése lenne a bekövetkezett kárral. Valójában a kár az alperes szerződésszegő magatartására vezethető vissza. Az alperes megszegte a szerződés 10. pontjában foglaltakat is, hiszen előzetesen nem

egyeztetett, a szállítási szerződéseket nem kötötte meg, 2019-ben nem vett át naposlibát. Valójában ez minősül szerződésszegésnek és ez a magatartás ütközik a Ptk. szerinti felróhatóság tilalmába. Erre vezethető vissza a felperesi vagyonban bekövetkezett hátrányos vagyoneltolódás, mivel az állatállományra jelentős költséget fordított, ugyanakkor azt az alperes idő előtt visszavette úgy, hogy a vételár első részlete kompenzálás útján már kiegyenlítésre került.

[43] Alperesnek felróható, hogy a két állományt nem válogatta szét és nemcsak saját állományba tartozó egyedeket, hanem a felperesi állományból is szállított vissza a felmondást követően. A felmondás után az állományból további keltetést a felperes már nem végzett, csak a már keltetőbe helyezett tojások kikeltetésére került sor. Megjegyezte, jelentős mennyiségű kikelt naposliba megsemmisítésre került, ezt okirati dokumentumok igazolják. Az azonban nem állapítható meg egyértelműen, hogy mely törzsállomány esetében került erre sor.

[44] A beszerzett igazságügyi szakértői véleményből egyértelműen alátámasztást nyert a bekövetkezett kár mértéke is. Mindezek alapján felperes fellebbezési álláspontja szerint indokolt az elsőfokú ítélet megváltoztatása és keresetének helyt adás.

[45] Az alperes késedelmesen előterjesztett fellebbezési ellenkérelme hatálytalan, ezért annak tartalmi ismertetésére nem kerül sor, az abban foglaltakat az ítéltábla nem vehette figyelembe [Pp. 372. § (2) bekezdés].

Az ítéltábla döntésének indokai

[46] A felperes fellebbezése alaptalan.

[47] A jelen peres eljárásra a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (Pp.) rendelkezései az irányadók. A Pp. 370. §-a egyértelműen meghatározza, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezés során milyen körben bírálhatja el az elsőfokú bíróság ítéletét. A felülbírálati jogkör az adott kérdés vizsgálatának és minősítésének joga, amely magában foglalja az elsőfokú bíróság döntésének a megváltoztathatóságát. A Pp. 369. §-a a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörének típusait határozza meg és azt is szabályozza, hogy a felülbírálati jogkör milyen keretek között gyakorolható. Alapvető, hogy a fellebbezés okát és annak indokait a félnek egyértelműen meg kell határoznia és ezzel kell kijelölnie a másodfokú bíróságtól kért jogvédelem tárgyát és körét (Pp. 371. §). Mind a fellebbező félnek, mind ellenfelének tisztában kell lennie azzal, hogy milyen okból, az elsőfokú eljárás konkrétan milyen cselekményeit sérelmezve terjesztette elő a fellebbezést, és csak ez jelölheti ki a másodfokú jogvita kereteit, az ilyen tartalmú fellebbezés, illetve ellenkérelem alkalmazkodik a tisztességes eljárás követelményéhez.

[48] A fellebbezés tartalmát illetően az új Pp. rendelkezései szerint továbbra is a fellebbező fél kötelezettsége annak határozott megjelölése, hogy a jogorvoslat során a másodfokú bíróság milyen döntést hozzon, a kifogásolt rendelkezést vagy annak valamely részét mennyiben és milyen okból változtassa meg, vagy helyezze hatályon kívül [Pp. 371. §

b) pont], továbbá azt az anyagi vagy eljárási jogszabálysértést is meg kell jelölnie, amire a fellebbezését alapítja [Pp. 371. § d) pont].

[49] A jelen esetben a felperes a fellebbezése elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására és az alperes kereset szerinti marasztalására irányult, másodsorban pedig az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és ugyanennek a bíróságnak újabb eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítását kérte.

[50] A Pp. 383. § (1) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság – ha az ítélet hatályon kívül helyezésére e törvény szerint nincs szükség – az ügy érdemében dönt.

[51] Az előbbiek azt jelentik, amennyiben a fellebbező fél az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására, illetve annak hatályon kívül helyezésére irányuló fellebbezési kérelmet is előterjeszt, úgy a bíróság csak abban az esetben vizsgálja érdemben a megváltoztatásra irányuló kérelmet, ha a hatályon kívül helyezésre irányuló kérelmet alaptalannak találta.

[52] A felperes nem jelölt meg olyan eljárási szabálysértést, amely az ítélet kötelező hatályon kívül helyezését eredményezné, illet az ítéletábra sem észlelt.

[53] A Pp. 381. §-a értelmében a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét végzéssel hatályon kívül helyezheti és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasíthatja, ha szükséges az elsőfokú eljárás megismétlése vagy kiegészítése, mert az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése az ügy érdemi eldöntésére kihatott és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges vagy nem észszerű (az ítélet mérlegelhető hatályon kívül helyezése eljárási szabálysértés miatt).

[54] A felperes az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértéseként az ítélet tényállásának és indokolásának hiányos, pontatlan, illetve iratellenes megállapításaira hivatkozott fellebbezésében.

[55] Elsődlegesen azt kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem jelölte meg a peres felek szerződéses kapcsolatának megfelelő státuszát, azaz a felperes, mint törzsállattartó, az alperes, mint integrátor jelent meg a szerződéses kapcsolatban. Az ítéletábra álláspontja szerint az elsőfokú ítélet tényállása megfelelően ismerteti a peres felek szerződéses jogviszonyát, amelyből megállapítható a szerződéses folyamatban betöltött szerepük, pozíciójuk, így ennek felperes által történt meghatározása a fellebbezésben nem bír jelentőséggel a tényállás teljessége vonatkozásában.

[56] A felperes kifogásolta továbbá, hogy az elsőfokú bíróság pontatlanul hivatkozott a felek közötti megállapodás 1.f. pontjára az indokolás [4] bekezdésében.

[57] Az elsőfokú ítélet fent hivatkozott részében az elsőfokú bíróság nem szó szerint idézte a felek megállapodásának 1.f. pontját, hanem annak lényegét rögzítette. Tekintettel arra, hogy a szerződés kifejezetten nem határozta meg azt, hogy a libák tartásának költsége

melyik szerződő félre hárul, az elsőfokú bíróság helyesen értelmezte a szerződés rendelkezéseiből – abból, hogy a felperesnek a jogazda gondosságával kell tartani az állatállományt – azt, hogy az állatok tartására, a költségek viselését is beleértve, a felperes köteles. Abból, hogy az állatok ellátásához szükséges takarmányt az alperes szállította a felperesnek, annak ellenértékét leszámlázta, melyet a felperes kiegyenlített, szintén arra lehet következtetni, hogy a felek megállapodása szerint az állatok tartásának költségviselése a felperes kötelezettsége volt. Ennek megítélése azonban már a jogi indoklásra tartozó kérdés, ezért a tényállásból a költségviselésre vonatkozó megállapítást az ítéltábla mellőzte.

[58] Szintén a tényállás pontatlanságaként értékelte a felperes annak megállapítását, hogy a kárveszély az állatok felperes birtokába történt átadásával átszállt volna rá. E körben a szerződés azon rendelkezésére hivatkozott, amelyben a tulajdonjogot az állatok vételárának kiegyenlítéséig az alperes fenntartotta. A kárveszély átszállásáról a szerződés kifejezetten szintén nem rendelkezett. Az ítéltábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen értékelte a szerződésnek azon kitételét, hogy az állatok gondozására a felperes a jogazda gondosságával köteles akként, hogy a felek szándékának megfelelően a kárveszély az állatok átadásával a felperesre szállt át. Ennek megítélése azonban legfeljebb akkor bírt volna relevanciával a perben, ha az alperes beszámítási kifogását a bíróságnak érdemben el kellett volna bírálni.

[59] A felperes sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem állapította meg, a szerződés 7. és 9. pontjában vállalt kötelezettségeket nem tartotta be az alperes. Valójában az ítélet indoklása foglalkozott ezzel a kérdéssel is, mellyel kapcsolatos álláspontját az ítéltábla a másodlagos fellebbezési kérelem kapcsán fejti ki a későbbiekben.

[60] Azt is vitatta a felperes, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének indoklásában az elhullott napos libák boncolásának hiányára hivatkozik, holott a per tárgyát képező állományból az elhullás időpontjában az állatok már messze túl voltak a pár napos életkoron. A felperes ezen felvetése valóban helytálló, az ítélet tényállása e körben pontatlan megjelölést tartalmaz, ez azonban nem olyan lényeges elírás, amely az ügy érdemi eldöntésére kihatott volna. Az ítéltábla e tényállási elem pontatlanságát a meglévő peradatok ismeretében orvosolni tudta a [13] bekezdés átszövegezésével.

[61] Kifogásolta továbbá, az elsőfokú bíróság iratellenesen állapította meg, hogy nem megfelelő kerítéssel védte az állatokat, mivel erre nézve semmilyen peranyag nem állt a bíróság rendelkezésére. Valójában a felperes törvényes képviselője személyesen nyilatkozott e körben, amelyre az ítéltábla az elsőfokú ítélet érdemi felülbírálata kapcsán, a későbbiekben tér ki.

[62] A felperes kiemelte fellebbezésében, hogy az elsőfokú bíróság ítélete indoklásának [20] bekezdésében tévesen jelölte meg az elszállított gúnárok számát 2016 darabban, mivel az helyesen csak 216 darab. A felperes előbbi felvetése e tekintetben helyes, az elsőfokú ítélet írásba foglalásakor számelírás történt, e vonatkozásban az ítéltábla pontosította a tényállást (Pp. 353. §). Az elírás azonban nem olyan súlyú, amely indokolná az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését. Az ítéltábla a helytálló fellebbezési felvetéseknek megfelelően tehát több pontban korrigálta, pontosította a tényállást, továbbá

mellőzte a jogkövetkeztetésre tartozó minősítő megállapításokat [Pp. 369. § (3) bekezdés a) pont].

[63] A felperes kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a perben készített szakvéleményből helytelen megállapításokra jutott az állatok tartását illetően, tévesen mérlegelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat, valamint a tanúk és a szakértő tárgyaláson elhangzott nyilatkozatait. A felperes ezzel lényegében arra utalt, hogy az elsőfokú bíróság megszegte a Pp. 279. § (1) bekezdésében rögzített szabályokat.

[64] A Pp. 279. (1) bekezdése értelmében a bíróság a perben jelentős tényeket a felek tényállításainak és a perben tanúsított magatartásának, valamint a per tárgyalása során megismert bizonyítékoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése, egyenként és összességében történő értékelése alapján – meggyőződése szerint – állapítja meg.

[65] A bizonyítékok értékelésének és mérlegelésének helyessége az ítélet anyagi felülbírálata során vizsgálható és a téves mérlegelés felülmérlegelésére a Pp. 369. § (3) bekezdés d) pontja ad lehetőséget. Önmagában a Pp. 279. §-ára, mint jogszabálysértésre történő hivatkozás eljárási szabálysértésként az ítélet hatályon kívül helyezésére nem vezethet (BDT2023. 4682. III.). Az előbbiekre figyelemmel az elsőfokú bíróság bizonyítás eredményének mérlegelésére vonatkozó ítéleti indokolását, az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására és az alperes kereset szerinti marasztalására irányuló fellebbezési kérelem elbírálásakor, az elsőfokú bíróság ítéletének érdemi felülvizsgálata során értékelte [Pp. 369. § (3) bekezdés a), d) pont].

[66] Az előbbieken megjelölt, felperes által hivatkozott eljárási szabálysértések egyike sem tekinthető az elsőfokú eljárás lényeges szabályai olyan megsértésének, ami az ügy érdemi eldöntésére kihatott, illetve azok a másodfokú eljárásban orvosolhatók voltak, ezért az ítéltábla alaptalannak találta az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányuló fellebbezési kérelmet.

[67] Az ítéltábla az ítélet érdemi felülbírálata kapcsán az alábbiakat emeli ki. A felperes megállapítás és marasztalás iránti kereseti kérelmet terjesztett elő. A megállapítás iránti kereseti kérelme arra irányult, hogy a bíróság állapítsa meg az alperes felmondásának érvénytelenségét, illetve hatálytalanságát. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a felperes az elsőfokú eljárásban a bírósági anyagi pervezetését követően sem jelölte meg, hogy mire alapozza az alperesi felmondás érvénytelenségét, hatálytalanságát.

[68] A felmondás, mint egyoldalú jognyilatkozat hatályára érvénytelenségére és a hatálytalanságára a Ptk. 6:9. §-a értelmében – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – a szerződés általános szabályait kell megfelelően alkalmazni. A szerződés érvénytelenségét a Ptk. VI. címe (6:88. § - 6:115. §), míg hatálytalanságát a Ptk. VII. címe (6:116. § - 6:120. §) szabályozza. Tekintettel arra, hogy a felperes az elsőfokú eljárásban és fellebbezésében sem jelölte meg a felmondás érvénytelenségének, illetőleg hatálytalanságának okát, ezzel kapcsolatos tényállítást nem tett, valamint az ezt alátámasztó bizonyítékokra sem hivatkozott, az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a megállapításra irányuló kereseti kérelem megalapozatlanságát.

[69] A felperes a marasztalásra irányuló kereseti kérelmében két jogcímet jelölt meg. Egyfelől az alperes felmondásának jogellenességére hivatkozott, amellyel álláspontja szerint az alperes szerződést szegett; erre hivatkozással kívánt vele szemben kártérítést érvényesíteni. Másfelől ugyanezen összegű követelését jogalap nélküli gazdagodás megtérítése címén kívánta a perben érvényesíteni.

[70] A felperes állítása szerint az alperes felmondása azért volt jogellenes, mert az abban megjelölt felmondási okok valótlanok, ezáltal valójában az alperes szegett szerződést, és a maradék állomány elszállításával, illetve a költségei kiegyenlítésének elmulasztásával kárt okozott neki.

[71] Az elsőfokú bíróság ennek megfelelően az alperes felmondásában felperesi szerződésszegésként megjelölt okokat vizsgálta. Elsődlegesen helytállóan állapította meg, hogy a felmondásban megjelölt „kedvezőtlen gazdasági körülmények” a felperesnek nem felróhatók, e körben tehát alaptalan volt a felmondás. Ezzel kapcsolatos szerződési szabály hiányában a gazdasági körülmények kedvezőtlen változásából eredő kockázat következményeit alperesnek kellett viselnie, azok még részben sem voltak felperesre átháríthatók, felmondási okként nem szolgálhattak. Megjegyzendő, hogy a gazdasági környezet előre nem látható kedvezőtlen változását a bírói gyakorlat vis maior hivatkozási okként sem fogadja el (BH2014. 147 számú eseti döntés). Az alperes az együttműködési megállapodást felmondó levelében kifejezetten három, a megállapodás 6. pontjában szereplő felperesi kötelezettség megszegésre is hivatkozott. E körben kiemелendő, hogy az együttműködési megállapodás maga kifejezett felmondási okokat nem határozott meg, a szerződés 6. pontjában a felek abban állapodtak meg, hogy a vevő az ott felsorolt hat esetben köteles azonnali hatállyal az aktuálisan fennálló számlatartozásokat megfizetni az alperes részére. A szerződés ezen részében megjelölt okok azonban lényegében a felperes lehetséges szerződésszegő magatartásait részletezték, amelyekből három esetkorre hivatkozott felmondásában az alperes. Az első az, hogy az alperes állítása szerint a felperes nem teljesítette a szállítási szerződésben foglalt rotációs mennyiségeket (szerződés 6.f. pont). Másodlagosan arra hivatkozott, hogy a felperesnek felróható okból jelentős elhullás, a technológiai mértékünél nagyobb állomány selejtezés történt (szerződés 6.c. pont). A harmadik felmondási indok az volt, hogy a felperes az alperes hozzájárulása, engedélye nélkül harmadik fél felé napos libákat értékesített (szerződés 6.d. pont).

[72] A felperes fellebbezésében az alperes elsőként megjelölt felmondási oka vonatkozásában azzal védekezett, hogy az elsőfokú bíróság nem értékelte kellő súllyal a megállapodás 7. és 9. pontjában foglalt azon alperesi kötelezettségeket, hogy a felek megállapodtak abban, minden negyedévet megelőzően egyeztetik a szülőpárállományok alkalmazott tojástermelési, és tartási programját, melyről jegyzőkönyvet készítenek. Ugyancsak megállapodtak abban, hogy az aktuális tojástermelési időszakok előtt az adott naposliba szállítási tételekre külön megállapodásokat kötnek, figyelembe véve a termeltetési feltételeket (tojástermelési időszak, ivararány, naposliba ára, szállítási heti rotáció, aktuális tojó-gúnár darabszám stb.).

[73] A peres iratokból megállapítható, hogy a szerződés ezen rendelkezéseit a felek gyakorlatban valóban nem tartották be, azaz előre írásban nem rögzítették az alperes által igényelt mennyiségeket; a felek – kölcsönösen kialakított, felperes által ekkor még nem

kifogásolt – gyakorlata e körben eltért a szerződés rendelkezéseitől. A felperes jogi képviselője a 2023. június 14. napján megtartott tárgyaláson akként nyilatkozott (35. számú jegyzőkönyv 8. oldal 3. bekezdés), hogy „az nem vitatott a felek között, hogy szállítási ütemezésre vonatkozóan szerződés nem került aláírásra, hanem mindig, amikor az alperes mondta, hogy most mennyi tojást keltessünk, a naposlibát hová helyezzük ki, akkor az ennek megfelelően történt. Ezeket viszont telefonon előre, 3-4 hétre tudta ezt megmondani azt a felperes (helyesen: alperes), hogy mi várható. Az megfelel a valóságnak, hogy a 13. héttől az 52. hétig 84700 darab naposlibát kellett volna felperesnek leszállítani az alperes részére és ebből 35942 darab teljesült. Ez még nem jelenti azt, hogy a felmondásban közölt ok valós, ugyanis a becsatolt állatorvosi iratokkal bizonyítottuk, hogy le kellett fojtani 32717 darabot, mivel az alperes ugyan vállalta az állomány elszállítását, azonban nem tudott termelőhelyet szerezni.”

[74] Az ítéltábla álláspontja szerint, tekintettel arra, hogy a felek között írásbeli megállapodások az adott rotációs keltetési alperesi igényekről nem készültek, így a perben alperes nem tudta kétséget kizáróan bizonyítani, hogy a felperes nem tett eleget az általa megjelölt, illetőleg igényelt tojtási, tartási programnak. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy az alperes nem tudta alátámasztani e felmondási ok megalapozottságát.

[75] A felmondásban megjelölt második ok az volt, hogy a felperesnek felróható okból jelentős, a technológiai mértéknél nagyobb állományelhullás volt tapasztalható. E körben az elsőfokú eljárásban széles körű szakértői bizonyítás került lefolytatásra.

[76] A perben kirendelt szakértő megállapította, hogy az állatok elhullása a természetes elhullás mértékéhez képest jelentősen nagyobb mértékű volt (79. számú jegyzőkönyv 3. oldal 2., 3. bekezdés). Ugyancsak a szakértő szerint az állatok tépése nem volt indokolt, szakmai ajánlás sincs rá, ilyen értékes állomány esetében nem javasolt a tépés (79. számú jegyzőkönyv 4. oldal 7. bekezdés).

[77] A tömeges elhullás miatt alkalmazott felperesi gyógyszeres kezelés kapcsán az igazságügyi szakértő rögzítette, hogy a rendelkezésre álló peradatok alapján egyértelműen már nem lehet megállapítani az elhullás okát, adott esetben állatorvosnak kellett volna azt eldönteni, hogy mi az oka és ez alapján laborvizsgálat indokolt lett volna-e az elhullás okának megállapítására (79. számú jegyzőkönyv 4. oldal 3-5. bekezdés). Ugyancsak kijelentette a szakértő, amennyiben betegség miatt volt az elhullás, akkor nem járt el teljeskörűen a jógazda gondosságával a felperes az állatok gondozásakor. Mivel nagymértékű volt az elhullás, ezért feltételezhető, hogy nem megelőzés, hanem már gyógykezelés céljából kaphattak az állatok széles spektrumú antibiotikumot.

[78] Az ítélet indokolásában ezt követően ([41] bekezdés) az elsőfokú bíróság az adatszolgáltatási kötelezettség elmulasztását, illetve hiányos teljesítését a felperes terhére értékelte. Valójában az együttműködési megállapodás 6.e. pontjában szabályozott állomány ellenőrzési és adatszolgáltatási megállapodás felperesi megszegése, mint szerződésszegési ok a felek közötti és nem hatóságok felé irányuló adatszolgáltatásra vonatkozott, így annak megszegése külön jogszabályban meghatározott jogkövetkezményekkel járt, a felek közötti viszonylatban azonban nem bírt jelentőséggel, erre egyébként az alperes sem hivatkozott a felmondásban.

[79] Ugyancsak technológiai mértékűnél nagyobb állományelhullás körébe sorolható a felperes telephelyén perbeli időszakban fennállt kerítésnek a hiányosságai. Felperes fellebbezésében arra hivatkozott, hogy erre vonatkozóan nincs peradat, így tévesen tartalmazza az elsőfokú ítélet, hogy e körben a felperes mulasztott volna. Ezzel ellentétben, a felperes törvényes képviselője személyesen nyilatkozott arról a 2024. április 3-án megtartott tárgyaláson (65. számú jegyzőkönyv, 4. oldal. 2-4. bekezdés), hogy a perbeli időszakot követően már 2 m 10 cm-es lemezkerítéssel lett körbe kerítve a telep, hogy elkerüljék a rókatámadásokat. „Korábban is volt ugyan drótkerítés, mondhatni a Noé idők óta, de az már elért (sic!). A rókatámadások éjszaka voltak és másnap az ólba bemenve a gondozó vette észre. 2018. március 19-én is volt rókatámadás, csak akkor a másik ólban. A rókák be tudtak menni az ólba, mivel az nem volt bezárva.” Az ítéltábla álláspontja szerint e körben is helyesen értékelte az elsőfokú bíróság azt, hogy a felperes mulasztására visszavezethetően, neki felróhatóan a természetes elhullásnál nagyobb mértékű állatállomány pusztulás volt, a felmondás ezen oka megalapozott volt.

[80] Végül az alperes felmondásában megjelölt harmadik ok az volt, hogy a felperes másoknak is szállított a perbeli állományból, melyet a felperes törvényes képviselője először tagadott (22. számú jegyzőkönyv 7. oldal 4. bekezdés), utóbb azonban elismerte, hogy másoknak is történt a perbeli állományból szállítás, de arra hivatkozott, hogy ez a felperes utasítására történt, illetve ezek bérkeltetésből származtak és nem az alperestől kapott állományból valók voltak (35. számú jegyzőkönyv 5. oldal utolsó bekezdés).

Az alperes helytállóan hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság által beszerzett NÉBIH tájékoztatás (26. sorszámú irat) tételesen kimutatja és igazolja, hogy a felperes a perbeli időszakban, a perbeli telephelyről, az alperes állományából milyen más személyeknek szállított állatokat. A felperes a perben nem tudta bizonyítani, hogy az alperes engedélyével történtek ezek az értékesítések. Erre figyelemmel az ítéltábla álláspontja szerint is az alperes a megállapodás felmondásában helytállóan hivatkozott a felperes ezen szerződésszegésére.

[81] Az ítéltábla kiemeli, hogy a felperes szerződésszegésének, illetőleg a felmondás jogszerűségének megállapításához elegendő volt egy megalapozott felmondási ok is. Jelen esetben az alperes által megjelölt három felmondási okból a perben lefolytatott bizonyítás eredményeként kétfő megalapozottsága kétséget kizáróan megállapítható volt, azaz a felperes e körben szerződést segett, így az alperes felmondása érvényes, jogszerű volt, amely a szerződést megszüntette.

[82] A jogszerű felmondásra figyelemmel az alperes a szerződést megszüntető jognyilatkozatával nem követett el szerződésszegést, így a felperes erre hivatkozással a Ptk. 6:142. § és 6:143. § alapján kártérítés jogcímen előterjesztett követelése megalapozatlan.

[83] A marasztalásra irányuló kereset másodlagos jogcímeként megjelölt jogalap nélküli gazdagodás szabályainak alkalmazása kapcsán az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy ez szubszidiárius jellegű, ezen a jogcímen csak abban az esetben kerülhet sor az alperes marasztalására, ha a jogvita a felek jogviszonyára vonatkozó speciális szabályok alapján nem bírálható el. A perbeli esetben a felek szerződése a Ptk. 6:213. § (1) bekezdésére figyelemmel az alperes jogszerű felmondása folytán megszűnt. A felek között a

Ptk. 6:212. § (2) és (3) bekezdése szerinti elszámolási jogviszony keletkezett, ilyen jogcímen azonban a felperes nem terjesztett elő kereseti követelést, ezért a jogalap nélküli gazdagodás jogcímen előterjesztett kereseti követelés is alaptalan. Helyesen hivatkozott arra az elsőfokú bíróság, hogy a perben hatályos Pp. rendelkezéseire figyelemmel a jogvita eldöntése során a bíróság kötve van a felek által megjelölt jogcímmel. A jogcímmel kötöttség nem teszi lehetővé, hogy más jogcímen is vizsgálja a bíróság a kereset esetleges megalapozottságát [Pp. 342. § (3) bekezdés].

[84] Az előbbiekre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése szerint helybenhagyta.

[85] Az eredménytelenül fellebbező felperes köteles viselni a másodfokú perköltségeket a Pp. 83. § (1) bekezdésére figyelemmel, mely jelen esetben a fellebbezési illeték fizetésére korlátozódik, tekintettel arra, hogy az alperes hatályos ellenkérelmet nem terjesztett elő. A késedelmesen benyújtott ellenkérelem elkészttség folytán hatálytalan, ezért az ítéltábla az alperes részére másodfokú perköltséget nem állapított meg (CKOT 2017.VII.7. 19. számú állásfoglalás).

[86] A felperes illeték megfizetésére kiterjedő részleges költségfeljegyzési joga folytán le nem rótt 2 500 000 forint fellebbezési eljárási illeték megfizetésére a Pp. 102. § (1) bekezdése értelmében a felperes köteles.

[87] Az illeték megfizetése során a Szegedi Ítéltáblát és a jelen ügyszámot, valamint a felperes adóazonosító számát közleményként kell feltüntetni. Amennyiben az illeték megfizetésére vonatkozó felhívásnak a megjelölt határidőn belül nem tesz eleget, az illeték behajtására és megfizetésére az illetékekről szóló törvény rendelkezéseit és az adóigazgatási eljárásokra irányadó jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni [30/2017. (XII.21.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés].

[88] A fellebbezést az ítéltábla a Pp. 376. § (1) bekezdésére figyelemmel tárgyaláson kívül bírálta el.

Szeged, 2025. március 14.

Dr. Hámori Attila s.k.

a tanács elnöke

Dr. Dobler László s.k.

előadó bíró

Dr. Tolna András s.k.

táblabíró